

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.454/2020/5. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Nagy Zita Ibolya ügyvéd

(Cím4)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Dr. Bethlendy Mária ügyvéd

(Cím5)

A per tárgya: kegyeleti jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.356/2019/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Debreceni Törvényszék 6.P.21.169/2018/21.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint a Magyar Államnak – az illetékes állami adóhatóság külön felhívására – 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A V-i Köztemető része az ún. „régí temető”, amely a V-i Református Egyházközség tulajdona, de 2013. március 1. napja óta a V-i Községi Önkormányzat kezelésében és fenntartásában áll. Ebben a temetőben 1968 óta nem létesítettek új sírhelyet, a meglévő sírhelyek használati ideje szabályozatlan, a sírhelyek használatára jogosult személyekről nyilvántartást nem vezetnek.

[2] Az ún. „régí temetőben” nyugszik az 1952-ben eltemetett E.Iné B.Á., valamint házastársai. A sírt semmi sem jelzi, 2012-ben a három fából készült fejfa is eltűnt, a sírhely 2016-ra a környező terepszinttel egy magasságba került, fű nőtte be, amelyet a fenntartó Önkormányzat kaszáltatott.

[3] A felperes – E.Iné dédunokája – kegyeleti jogai gyakorlása érdekében a sírhelyet rendszeresen látogatta. Emellett E.Iné unokahúga, B.Lné, valamint lányai, B.E. és Sz.Zné, továbbá B.Lné öt testvére és B.K. családtagjaival együtt látogatják a sírhelyet.

[4] Az alperes házastársa 2016 szeptemberében elhunyt, őt az alperes urnafalban elhelyezett urnában kívánta végső nyugalomra helyezni, ezért síremléket létesített, amelynek helyét a temető gondnoka – V. polgármesterének hozzájárulásával – éppen E.Iné és házastársai sírhelyének területén jelölte ki. A temető gondnoka abban a hiszemben volt, hogy azon a területen nincs sírhely, vagy ha esetleg volt is, a kegyeleti jogok gyakorlásával már mindenki felhagyott.

[5] A sírhely kivitelezésének már a megkezdésekor E.Iné unokahúgának leányai mind a saját nevükben, mind a felperes nevében kifogásolták az építkezés helyét, jelezték, hogy az alperes által emelni kívánt síremlék E.Iné és házastársai sírhelyén helyezkedik el.

[6] Az alperes fiával történő egyeztetés után azonban B.E. és Sz.Zné hozzájárultak ahhoz, hogy az alperes házastársát az előre meghirdetett időpontban e síremlékbe temethesse, a síremlék temetés után történő áthelyezésének a kikötése mellett.

[7] Noha B.Lné és öt testvére az alperes férjének a temetése után emléktáblát állíttattak E.Iné és házastársai sírhelyének megjelölése céljából, az alperes által emeltetett síremlék továbbra is zavarja a felperest és a sírhelyet korábban látogató személyeket kegyeleti jogaik gyakorlásában.

[8] A V-i Közös Önkormányzat Hivatal jegyzője – B.Lné és öt testvére, valamint B.E. birtokvédelmi kérelmére – határozatával kötelezte az alperest arra, hogy az általa építtetett síremléket a saját költségére bontassa el a korábban ott lévő sírhant eredeti állapotba történő visszaállítása mellett. Az alperes keresete folytán azonban a Berettyóújfalui Járásbíróság ítéletével a jegyzői határozatot megváltoztatta, és B.E. birtokvédelmi kérelmét elutasította, amelyet a fellebbezés folytán eljárt Debreceni Törvényszék helybenhagyott.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[9] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette néhai E.Inéhez fűződő kegyeleti jogát. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest az általa emeltetett síremlék saját költségen történő áthelyezésére és E.Iné nyughelyéül szolgáló sírhant eredeti állapotba történő visszaállítására. Emellett 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére is kérte az alperes kötelezését.

[10] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy az általa emeltetett síremlék néhai E.Iné sírhelyére esik. Állítása szerint az erre jogosultak egyébként is felhagytak kegyeleti joguk gyakorlásával, továbbá Sz.Zné és B.E. – mind saját nevükben, mind a felperes képviselőjében – feltétel nélkül hozzájárultak a férje emlékére készíttetett síremlék felépítéséhez.

Az első- és másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesnek néhai E.Iné dédszüljéhez fűződő kegyeleti jogát azzal, hogy néhai E.Iné sírhelyére az elhunyt házastársának temetése céljából urnafülkét magában foglaló síremléket létesíttetett. Kötelezte arra, hogy 60 napon belül a saját költségére az urnafülkét magában foglaló síremléket a jelenlegi helyéről bontassa el és helyeztesse át, egyben az érintett síremlék helyét állíttassa vissza a síremlék létesítését megelőző állapotába oly módon, hogy az a környező terepszinttel azonos magasságban és építési törmelékektől mentes, a környező talajjal azonos állapotba kerüljön. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[12] Határozata indokolásában kifejtette, hogy a tanúvallomások alapján pontosan megállapítható volt E.Iné sírhelyének elhelyezkedése, amelyet hozzávetőlegesen lefed az alperes által létesített síremlék.

[13] Utalt arra, hogy az elhunyt személyek emlékének megőrzése és hozzátartozóikat megillető kegyeleti jog biztosítása magában foglalja – egyebek mellett – a sírhely megközelíthetőségének, az elhunyt földi maradványai tiszteletben tartásának követelményét.

[14] Megállapította, hogy hozzávetőlegesen tíz távolabbi leszármazó – köztük a felperes – látogatta rendszeresen E.Iné és házastársai sírhelyét.

[15] Rámutatott arra, hogy az elhunyt személy sírhelyére történő hozzájárulás nélküli rátemetés és ezzel egyidejűleg az elhunyt sírhelyének megszüntetése objektíve, a felróhatóságtól függetlenül sérti a rátemetéssel érintett és egyben megszüntetett sírhelyben nyugvó személyek hozzátartozóinak kegyeleti jogát.

[16] Érvelése szerint a birtokvédelmi eljárás kezdeményezése is azt erősíti, hogy a távolabbi leszármazók kegyeleti jogaikat a jövőben is gyakorolni kívánják, és ebben őket az alperes által létesített síremlék zavarja.

[17] Kifejtette, hogy a kegyeleti jog objektív szankciói alól az alperesnek csupán a felperesnek az építkezéshez történő hozzájárulása biztosítana mentesülést. Kiemelte, hogy a hozzájárulásnak világosan kinyilvánítottnak és feltétel nélkülinek kell lennie, amely a perbeli esetben nem volt megállapítható, azt az alperes bizonyítani nem tudta.

[18] A felperes sérelemdíj iránti igényét azonban nem tartotta megalapozottnak, mivel a perben nem nyert bizonyítást az a tény, hogy az alperesnek a létesítendő síremlék helyének a meghatározásakor tudomása lett volna arról, hogy a tervezett síremlék helye olyan más személyek sírhelyére esik, amelyre vonatkozó kegyeleti jogaik gyakorlásával valamennyi kegyeleti jogosult még nem hagyott fel.

[19] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét pedig helyes indokai alapján helybenhagyta.

[20] Érvelése szerint nem azért állapítható meg a jogsértés ténye és nem azért kellett objektív szankciót alkalmazni, mert az alperes tudott, vagy – kellő gondosság mellett – tudnia kellett volna arról, hogy az urnafalat E.Iné sírhelyén létesítette. Kifejtette, hogy ezen – felróhatóságtól független – jogkövetkezmények alkalmazására már önmagában az urnafal E.Iné sírhelyén történő felépítésének a ténye okot adott, hiszen ezzel megsértette az erre jogosult személyek kegyeleti jogát.

[21] Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság helyszíni tárgyalás alapján állapította meg E.Iné sírhelyének beazonosíthatóságát, amelyet többek között K.Ané, M.Fné és B.Lné tanúk vallomásai is megerősítettek. Utalt arra is, hogy ezt a tényt erősítette az is, hogy kezdetektől fogva azok a személyek tiltakoztak az urnafal létesítése ellen, akik E.Iné emlékét kívánták ápolni.

[22] Kifejtette, hogy a perben nem volt ügydöntő jelentősége az E.Iné sírhelyét látogatók számának, ugyanis az elhunyt személy emlékének ápolásához fűződő kegyeleti jog egy olyan személyiségi jog, amely nem enyészik el akkor, ha azt huzamosabb időn keresztül nem gyakorolják.

[23] Utalt arra is, hogy a felperesnek mint a kegyeleti jog jogosultjának két esetben kellett volna eltérnie E.Iné sírhelyének rátemetés útján történő megszüntetését: akkor, ha lejárt volna a sírhelyhasználati jog, amelyre azonban az alperes nem hivatkozott, vagy akkor, ha feltétel nélkül és egyértelműen hozzájárult volna az urnafal létesítéséhez, amelyet azonban az alperes nem tudott bizonyítani.

[24] Megjegyezte azt is, hogy jelen per alperese és B.E. között folyamatban volt birtokperben született jogerős ítélet nem kötötte sem a feleket, sem pedig a bíróságot, hiszen jelen per más felek között, eltérő jogcím alapján indult.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[25] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalmilag – annak hatályon kívül helyezését és a keresetet elutasító új határozat meghozatalát kérte.

[26] Megsértett jogszabályként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésére hivatkozott.

[27] Állította, hogy az általa emelt síremlék nem a felperes rokonainak sírhelyére épült, mivel az alatt sír nem volt található.

[28] Érvelése szerint az eljárás során az is bizonyítást nyert, hogy a felperes az általa létesítendő urnafal megépítéséhez feltétel nélkül hozzájárult. Megjegyezte, hogy amennyiben ez nem így lett volna, akkor a temetést követően a térkövezésre nem került volna sor.

[29] Állítása szerint a birtokháborítás iránt indított perben sem nyert igazolást, hogy a felperesek hozzátartozóinak temetési helye felismerhető lett volna, a jeltelessé vált nyughelyet az enyészet megsemmisítette. Utalt arra, hogy amennyiben a felperes gyakorolta volna a kegyeleti jogát, nem engedte volna annak megsemmisülését. Valótlannak tartotta azt az ítéleti megállapítást, amely szerint hat-tíz személy gyakorolta a kegyeleti jogát a perbeli sírhely kapcsán.

[30] Hivatkozott továbbá tanúl temetőgondnok, érdektelen tanú vallomására, amely szerint senki nem gyakorolta a kegyeleti jogát a perbeli területen fekvő sírral kapcsolatban.

[31] Kifogásolta, hogy az eljárás bíróságok nem vették figyelembe tanú2 vállalkozó tanúvallomását, aki a megbízásából az urnafülkét magában foglaló síremlék megépítésekor a talajban nem talált kopjafa maradványt és semmilyen nyomot, amely az 1950-es években történő temetkezésre utalt volna.

[32] Kiemelte, hogy Sz.Zné a helyszínen feltétel szabása nélkül engedélyezte az építkezés folytatását. Vitatta, hogy Sz.Zné csak az idő rövidsége miatt és a gyászoló családra tekintettel járult hozzá feltételeken az építkezés befejezéséhez.

[33] Nem értett egyet azzal, hogy csak feltételeken kapta volna meg az urnafal megépítéséhez a hozzájárulást, mivel annak temetés utáni azonnali elbontása, és máshová helyezése túl nagy költségvonzattal járt volna.

[34] Hivatkozott arra is, hogy anyagi lehetőségei nem engedik meg az urnafal lebontását, és máshová helyezését.

[35] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[36] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[37] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 270. § (2) bekezdése és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések és azok előadott jogi indokai tekintetében vizsgálta felül.

[38] A felülvizsgálati kérelemben megsértettként állított régi Pp. 206. § (1) bekezdése a bizonyítékok mérlegelésének szabályát tartalmazza rögzítve, hogy a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A bizonyítékok felülmérlegelésének, azaz ismételt értékelésüknek és egybevetésüknek a felülvizsgálati eljárásban – annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt – csak kivételesen, akkor van helye, ha a jogerős határozat iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526.). Okszerűtlen következtetésnek pedig csak az tekinthető, ha a rendelkezésre álló bizonyítékokból egyetlen,

a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119., Pfv.I.21.474/2011/10.).

[39] Ahogy azt az eljáró bíróságok helyesen kifejtették: a kegyeleti jog mint a túlélő hozzátartozókat megillető személyiségi jog akkor sérül, ha vagy a halott emlékét, ezzel a túlélők iránta érzett tiszteletét, szeretetét sértő, vagy a kegyelet kifejezését gátló magatartás valósul meg.

[40] Az alperes felülvizsgálati kérelmében foglaltak alapján vizsgálni kellett, hogy a jogerős ítélet a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan, jogszabálysértés nélkül értékelte-e. A Kúria azt állapította meg, hogy az eljáró bíróságok okszerű mérlegelés alapján hozták meg döntésüket, helyesen állapították meg a felperes kegyeleti jogának a megsértését.

[41] A másodfokú bíróság jogerős ítéletében helytállóan hivatkozott arra, hogy a felperesnek mint a kegyeleti jog jogosultjának két esetben kellett volna eltérnie E.Iné sírhelyének rátemetés útján történő megszüntetését, egyrészt akkor, ha lejárt volna a sírhelyhasználati jog, vagy ha feltétel nélkül és egyértelműen hozzájárult volna az alperes által történő urnafal létesítéséhez. Mivel az előbbi esetre az alperes nem hivatkozott, ezért megfelelően folytatott le az elsőfokú bíróság igen részletes bizonyítást arra, hogy a felperes – vagy a kegyeleti jog más jogosultja – megadta-e a hozzájárulását az alperesnek a férje emlékét őrző urnafal létesítéséhez.

[42] A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróságok a beszerzett bizonyítékokat okszerűen mérlegelték, azokból nem volt megállapítható a felperes feltétlen és egyértelmű hozzájárulása a síremlék létesítéséhez, ezt az alperes a régi Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére bizonyítani nem tudta.

[43] Helyesen utalt arra is a jogerős ítélet, hogy a korábban lefolytatott birtokperben nem a felperes jelenlegi kereseti kérelméről, hanem B.E. birtokvédelmi kérelméről kellett dönten, ezért abban az eljárásban nem kellett vizsgálni a felperes kegyeleti jogának a megsértését. Utal arra is Kúria, hogy a birtokvédelmi per során beszerzett bizonyítékokat e per során a kegyeleti jog megsértése szempontjából kellett az eljáró bíróságoknak értékelniük, amelyet a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértése nélkül, okszerűen tettek meg, annak felülmérlegelésére nem volt indok.

[44] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, mert az mindenben megfelelt a felülvizsgálat tárgyává tett jogszabálynak.

Záró rész

[45] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége folytán az alperest a régi Pp. 270. § (1) bekezdésének utaló rendelkezése folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes részére a jogi képviselével felmerült felülvizsgálati eljárási költség megtérítésére, amelynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdés alapján, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan, a (6) bekezdés alkalmazásával állapította meg.

[46] A tárgyi illetékfeljegyzés jog folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az alperes köteles az államnak megfizetni.

[47] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[48] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. március 10.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr.
Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző

HM